

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1690-08-06)

Citation: Magnússon, Arní : "BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1690-08-06)", i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 56. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-L001991698000022.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

ARNE MAGNUSSON TIL TORFÆUS. København 6. august 1690. Access. 8. Egenh. Marginal-henvisninger med T.s hånd.

Har tilskrevet T. fast utallige breve uden at få svar og har nu ingen nyheder: Luxdorþ er i samme unåde, Moth så enevældig, at det er til liden glæde for somme; kan ikke skaffe dokumentet fra Vestersen og intet udrette angående Orcades hos Worm. Nævner nogle tidligere sendelser til T. af bøger og afskrifter. Derefter udførlig berigtigelse at den i brevet af 3/4 givne norske kronologi og redegørelse for denne periodes tidsregning (trykt i dansk oversættelse af J. Erichsen i Jon Løptsøns Encomiast s. 47—53). Bringer sine tidligere anmodninger i erindring, beder om udskrift af et kongesaga-citat ogs. 57 udfyldning af lakunen i Sæmundar Edda. Fra irske kilder er ingen oplysning til saga-litteraturen at hente. Bartholin beder hilse, men er i disse dage upasselig.

Seugnieur!

Eg veit nu snart ecki tal upþa þaug bref eg hönum tilskrifad hefe, enn med stærstu forundran dag fra degi vænti effter brefum og fæ einginn, kann ei uppgrunda, hvad þvi velldur. Nu læt eg þetta blad þo lest reka, oskande ad eitthvad svar ved leilighed fa kinne, sem og þad hans godvilie mier til forna heitid hefur, item resolution upþa eitt og annat, sem eg i minum blödum hann um consulerad hefe. Hiedan er eckert frietnæmt ad skrifa, Luxdorþ er i sama degradance, Moth er sem allvalldr, hvad so vítt nær, ad sumer ei ifir fagna. Öngvan hlut giet eg giört vid documented hia Vestersön, er og ordinn radalaus um Orcades hia Worm, þad varer so leinge; være gott hann sialfr Worm tilskrifade og beidde hann þar med ad hasta. Saxenspiegel og Magnuss Eyia Jarls sögu, item framanaf Knytlinga sögu sendte eg med minu sidsta brefe, enn þessu filger Jens Maartensens Chronic. Norveg., sem eg so illa conditionerad matte kaupa firer 1 Rixdler. Su Sigmundar Brestissonar og Haralldz Harfagra Chronologia, sem eg sidast i minu brefe skrifadi, er galin, sem eg nu sidan sied hefi, og er nu um Sigmund soleidis ad skrifa effter minne supputatione: hann er fæddr 967, 976 er hann 9 vetra, missir födur sins og selst Hrafni, 977 er hann 10 v[etra] gefinn laus af Hrafni, 979 12 vetra kemr til þorkels þurrafrostz, 985 18 vetra fra þorkeli til Hakonar J[arls], 986 berst hann vid Randve, 987 giörist hann hirdmadr Hakonar, þorkell þurraf. færdr i svknu, Sigurdr heriar a Svía og berst vid Vandil, 988 vidureign Sigmundar og Haralldz Jarnhaus, 989 hefur Sigmundr 22 ar, fer til Færiea, dreþur Össur, 990 fer Sigmundr til Noregs, þrandr verdr alftreka, 991 Sigmundr til Færeia, fær eirn þridiung af födurbotum, fer til Nor., giffitz þnridi megin eckiu, med henni til Færeia um haustid; 992 fær Sigmundr annan 1/3 födurbota, fer til Nor. og afftr til Færeia; 993 fer Sigmundr til Noregs, er med Hakoni Jarli um vetrin og i Jomvikinga bardaga effter Jolin 994. Þad hefur alltid villt mig, ad eg hef refererad Jomsvikinga bardaga til initium anni 995, enn þad er galt, hann hefr vered circa initium anni 994, kann ekki feil ad sla. Þetta meina eg muni fast standa um Sigmund. Um Haralld harfagra er so mikil confusio, s. 58 ad eg ei veit ad reida mig þar frammur. Þegar eg sie Noregs konunga tal Sæmundar froda, sem stendr i Flateyiarboc, finn eg þar þessa chronologiam: Haralldr Harfagri verdr kongr 852, rikir 73 ar, deir 925, Eiríkr Blodöx rikir 2 ar effter födur sinn, landflæmist 927, Hakon godi 26 ar, fellr 953, Har. grafelldr 9 ar, fellr 962, Hakon J. 33 ar, dreþinn 995, 01. Tryggvason 5 ar, deir 1000. Þessum reikningi um Haralld filgir Compendium Chronici Norv., sem hier er a academiesins bibliotheci ¹, og þvilikt annat hia hönum þar upþi, sem segia, ad fra dauda Harallz harfagra og til upphafs rikis Harallz Hardrada (sem þesse compendia, med Sæmundi i firnefndu Noregskonunga lali, referera til 1047) hafe lidit hundrad tolfraedt og 2 vetr. Sama Calculum seger og Theodricus ad Islenskir hafi kient sier um upphaf rikis Harallz Harfagra, og er þesse Theodrici reikningr: Haralldr harfagri verdr kongr 852, rikir 70 ar, deir 922; Eiríkr Blodöx rikir 3 ar, fer ur landi 925; Hakon godi rikir 25 ar, deir 950, Haralldr grafelldr 12 ar, deir 962 (eins og Sæmundr segir), Hakon J. 30, deir 992, Olaf Tr[byggva]s[on] 5 ar, deir 997; Eiríkr J. rikir 15 ar, fer ur landi 1012; Hakon Eiríksson rikir 2 ar, tekinn af Olafi Helga 1014; Olaf Helgi rikir 15 ar, deir effter reikningi Theodrici 1029. Enn þar firnefnd Compendia segia, ad Haralldr kongr og Otto keisari hafi barist a þrettanda ari rikis Hakonar J. (hvör bardagi efftir allra reikningi inciderat in annum 988), er ad skilia Haralldr grafelldr hafi daed 976, so sem og flestir setia, enn Hakon Adalsteins fostri er elfter þeirra reikningi dreþinn 953, þar þaug eins og allir adrir lata hann hafa regerad 26 ar, og Eirík Blodöxi 2 ar; vill þa Haralldr Grafelldr hafa rikt 23 ar, nema (hvad og truanlegra sinist) þessarra Compendiorum Chronologia sie saman hriþsud af mörgum, og hafe sa compilorator ecke agtad, ad þær i sier sialfum være contrariæ, þvi hvörgi finnst, ad grafelldr hafi so leingi vid stiorina vered. Snorri Sturluson sinesl ad accordera med langfedgatali i þvi, ad Har. harfagri sie kominn til rikis 860, hafe rikt 73 ar, daed 933, Eiríkr rikti 2 ar, hafi fared ur landi 935, Hakon Ad. fostri 26, daid 961, Grafelldr 15, daid 976; Hakoni sinest Snorri ad eigna 19 ar, so hann sie daudr sem vist er 995. Are frodi i þvi chronico Norvegico, sem hann hefrs. 59 skrifad, hefr sett upphaf rikis Haralldz til 862, annos regni 70, dauda hans til 932; hafi hann nu reiknad Eiríki Blodöxi 2 ar eins og adrir og Hakoni 26, þa vill Hakon verda sleiginn 960 (hvöriu sinest ad hafa filgt sa galde Olafssögu skrifare, sem first lioslega reiknar Haralld vera kominn til rikis 862, hafa rikt 73 ar, et þer consequens daudan 935, Eirík hafa rikt 2 ar og Hakon 26, oc þer consequens daudan 963, oc seger þo sidan, ad Sigurdr Jarl hafi vered dreþinn 2 vetrum effter fall Hakonar, og þa hafi Hakon J. vered 25 ara, enn 58 þa hann var dreþinn 995, og hafi lidid 33 ar fra draþi Sigurdar til fallz Hakonar Jarls, so Sigurdr vill þa vera brendr 962. NB. Flateyiarboc segir, ad 13de vetr rikis Haralldz harfagra hafe vered annus X-i 864; þar hafa allar adrar Olafssögur 874, sem og riettara er og sialf Flateyiarboc audsiner, þar hun seger, ad nefndr annus X-i 864 hafe vered 4 vetrum effter fall S. Edmundi, sem þindist 870). Haralldi Grafelldi tileignar Are frodi 15 vetr, verdr hann þa effter firra reikningi sleiginn 975. Seqverar þa, ad Are hafe halldid Hakon J. hafa rikt 20 ar, þar hann ufeilbarlig er dreþinn 995 um

haustid. Í imsum flokkum sinest að hafa vaded sa, sem hefur giört þá chronologiu, sem stendr í þættinum af Halfdani Svarta í Flateyjarboc, hvör soddan er: Haralldr verdr kongr 862, riker 73 ar, deir 935. Eiríkr ríkir 1 ar (og það annað, sem ofridr var a mille Hakonar og hans), fer ur landi 937, Hakon 26, deir 963, Haralldr Grafelldr 12 ar, deir 975, Hakon J. 20, deir 995. Enn þar Annalar vorer setia upphaf ríkis Harallz til annum 858, er komid þar af, að þeir hafa reiknad uppáð, frá anno 995, Hakoni Jarli 20 ar, Haralldi Grafelld 15, Hakoni 26, Eiríki 2, Haralldi harfagra 73. Enn það kann ei hvörtveggia að standast, því þeir, sem eigna Haralldi harfagra so mörg ar, minka þaug annadhvört a Haralldi Grafelld eda Hakoni Jarli. Allra galdastur er Oddr Munkr, hann seigir frá upphafi ríkis Haralldz harfagra til annum 996 (sc. þá hann seger Olaf Tr. son hafi fared vest[r] um haf) hafe lidit 148 ar, vill þá Haralldr harfagri vera kominn til ríkis 848. Haralld Grafelld seger Landnama, þag. 175, að vera drepinn 976, hvöriu Olafssaga Tr.s. samhliodar, þar hun seger Olaf Tr.s. hafe vered VII vetra, þá Haralldr var drepinn (þar hefr Flateyjarboc uden tvil corrupte VIII vetra), er hun þó ennu eirn gang sier sialfri contraria, þar hun effter firra calculo um upphaf ríkis Harallz gefur að skiliar (!), að Hakon Adalsteinsfostri sie drepinns. 60anno 963, og eignar þó Grafelld 15 ár, og að sidustu seigir hann drepinn 976. Hvad nu af öllu þessu utveliast eigi, læt eg hann so sem þann mest Capable domara, sem eg þecke, ifir dæma, alleinasta set í riett, hvört ecke mune hættulaust að ætla Haraldr harfagre sie fæddr 852, ordinn kongr 862, dainn 935, Eiríkr landflæmdr 937, Hakon gode drepinn 963, Haralldr grafelldr hafe rikt 12 ar, sie drepinn 976, og Hakon Jarl hafi rikt 19 ar, drepinn 995, þar arstaled um Islandz bigdena annars ruerar, sem so constanter setst í Olafssögu til 6ta oc 13da ara ríkis Harallz kongs; enn hvad kongsins Compendium seigir, að Haraldr hafi giört votum um Harskurdinn og einvalldz utvegum 12 vetra gamall, sie eg nu er argasta lige, og su mikla oratio, sem þar stendr, er, ef mig riett til hennar minner, supposititia oc amplificerud ur ordum Snorra Sturlusonar. Er þar firer, effter firr positivo fundamento, þesse chronologia riettari: 862 npphaf ríkis Har., fall Haka, Gandalfs, Gudbrandz etc., qvonbon vid Gydu, sigdr Grytingr, orosta í Stioradal, Hrollaugr giördr Jarl, Haralldr í Þrandheimi um vetrinn, sem endadi annum 862 og biriadi 863; 863 bardagi vid Solskiel, fall Hunþiofs oc Nöckva, Haralldr í Þrandheimi um vetrinn effter 863—864; 864 fall Arnvidar og Audbiarnar konga, Haralldr í Þrandheimi um vetrinn 864, 865; 865 fall Haconar og Atla Jarla, Haralldr þvingadi Vikveria, for til Tunsbergs um vetrinn oc var þann allan a skipum; 866 orosta Har. kongs vid gauta, underlagt Vermaland. Þá vantar Arstald í Snorra oc Olafssögu innlil 872, sem eg helld sie Hafrsfiardar orrosto arid, sem Olafssaga setr, enn Snorri sinest að vilia lata allt þetta hafa skied 2 arum firre enn sierhvad hier stendr, nemlig efftir hans fundamento um 860, sem firr skrifad er; enn Haraldr bardist ecke utan tiu ar til Noregs og liet skera har sitt effter Hafrsfiardar bardagann; þar af siest, að votum Haralldz á að refererast til þess sama ar[s] sem initium regni. Efftir því eg er nu fervens í þessum Chronologiskum þaunkum, set eg hier Arstald ur Olafssögu helga til að spara omak: hann er fæddr 995, stie 12 vetra a herskip 1007, þlundradi Svíaríki, tok gialld af Gotlandi; 1008 rænti hann Ösel, for til Englandz etc., unnin Lundun; 1009 brend Canterbyrgi, orosta í Nyiamodu; 1012 andadz Adalradr, Olaf for or Englandi, bardagi í Hringfirði; 1013 komu Adalradz synir til Nordmandi, sendr Hrani til Englandz; 1014 kom Olaf Helgi med Adalradz sonum til Englandz, Olaf til Noregs, Hakons. 61Jarl tekinn; 1015 Nesia orrosta; 1016 Olaf til k[onung]s tekinn, umbelradi lög Hakonar goda, komu Sendemenn Svía til Noregs, sendi Olaf bod til Islandz um Christinrett, setti Christinrettinn í Noregi, drepinn Eilifr gautski, sett Sarþsborg; 1017 drap Hroa hins Skialga, fundr Olafs og Rognvalldz Jarls, Hiallti Skeggias. til Noregs, Biörn sendr til Svíþiodar, Blindadr Hrærekr, do Sigurdr Syr; 1018 Sætta umleitun Þorgnys vid Svíakong, kom Hrærekr til Islandz, Sigvatr til Gautlaudz oc kom afftur; 1019 Rögnvalldr og Astridr til Noregs, feck Olaf Astridar, Jarzleifr Ingegerdar, Aunundr Jacob til kfonungjs tekinn, Sætt Olafs Sænska og Ol. helga, Þorkell fostri kom til Noregs; 1020 blot í Þrandheimi, Þorkell fostri til Noregs effter drap Einars Rangmunz; 1021 Þorflnrr oc Brusi til Noregs; 1022 do Olaf Sænski, sett Heidsævisping; 1024 fæddr Magnus godi, Asmundr Grankelsson feck sýslu, drap Selsbana, Þorkell Nefiolfss. til Islandz um skatt, Gille af Færeium til Noregs, menn Ol. kongs til Færeia effter skatti; 1025 Steinn Skaptason til Noregs, menn Olafs til Færeia effter skatti, sendimenn Knutz ríka til Noregs, bod Olafs til Onundar Svíakongs, bod Knutz til Onundar; 1026 Þorir hundr og Karli til Biarmalandz, fundr Olafs og Onundar konga, drepinn Þoralfr or Dimon, Gellir til Islandz; 1027 Karl Mærski til Færeia, hernadr Olafs Helga í Danmork, Gellir til Noregs; 1028 drap Þoris Ölvissonar, Erlings Skialgss.; 1029 Olaf kongr or landi, Hakon J. til Englandz og do; 1030 Sveinn Alfifuson til Noregs, fall Olafs Helga. Það eg hann í minum brefum um bedid hefi, itreka eg ei, þar fullviss er, að hann þaug öll feingid hefur, sosem eg þaug med vissum ferdum skickad hefe; alleinasta vona eirngang svars uppá það alltsaman. Villde hann giöra so vel og lata Asgeir efftersia í Originibus Norvegicis, hvört sonur Attils, sonar sonar Halfdanar gamla, heitir Vifill eda Virfill. Item hvört Dagur fadir Gregorius hefur stiftad Gymseiar klaustr, að efftersia í öllum exemplaribus Chronicorum Norvegicorum, það stendur í þeirri þríktu Norsku Kröniku þag. 470, enn finst ei í neinu exemplari af þeim, sem hier er. Item að eg utskrifadan fa kinne þann locum ur Utroqve Snorronis Exemplari, sem so biriar um fall Harallz Grafelldz: »þá var lipit frá falli Hakonar konungs Áþalsteins fostra« etc. usqve að »oc stucku ymsir or landi«. Item ef eg nockud rangt hefi hier innsett ur þeirri chronologia í þætti Halfdanar svarta, mier það þá mætti avisast; a þessu tvennu liggir mier hid snarasta skie kann, sem og ás. 62Hans discursu de Regibus Svecorum, sem eg hann tilforna umbedid hefi, ef hans til lans kost a. Nockra underriettting um Chronologiam í Gunnlaugssögu Ormstungu þægi eg giarnan, eg get mier þar ei nidur komid. Ef nockud finnast kann í hans Sæmundar Eddu a þáþier, sem ecki er í Membrana, þar sem vantar í Brynhilddar qvibu, þæge eg giarnan mier med tid communiceradist; mier þikir so sem eg sied hafi þá lacunam med einhvöriu fillda í exemplaribus chartaceis. Su Irskra konga Chronica, sem eg vid hann í firra nefnd, heiter Ogygia O Flaherty, er oss að öngvu gagni og eckert það um Irland skrifad finst. Þeir Irskir kongar, sem vorar sögur umgeta, finnast þar ei, munu þeir hafa vered piratæ edur og smakongar, því það er vist, að í Irlandi hefur vered

Magnússon, Arní , *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*,

polyarchia. Asgeiri ma ei forþocknast, að eg ei hönum þetta sinn tilskrifu edur lögbokena sende, þar bodid fer so hráparlega, hann skal þó fa hana, ef ecki firr, þá med Islandzbrefum sinum; eg villde hann villde þó hriþa mier til einhvörntima. Eg man nu eckert fleira, sem eg hier innsetia kunni firir utan að salutera hans Dyd-Edle kieriste og recommendera mig framveigis hans margbevistre affection, reverserandi mig þar a mot til að finnast Hans

tienstærbödigste
Arne Magnussen.

Hafn. d. 6. Augusti 1691).

Minn þatron lætr hann mikid flittugt salutera, hann er nockud illa til þessa i þessa daga Adieu!